

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Віхляєва Михайла Юрійовича
на дисертацію Халаджи Ольги Володимирівни
«Адміністративно-правове забезпечення дисциплінарної
відповідальності суддів в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне правопроцес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження Халаджи Ольги Володимирівни зумовлена потребою винайдення більш дієвих та продуктивних механізмів та алгоритмів діяльності суб'єктів владних повноважень по організації процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності з метою укомплектування суддів професійними та добросовісними суддями та подолання кадрової кризи яка наявна на сьогодні в системі національного судочинства.

Основною ідеєю автора дослідження є вирішення наукової задачі, що полягає у розкритті особливостей адміністративно-правового забезпечення дисциплінарної відповідальності суддів в Україні, з'ясуванні його вад та виокремлення напрямків удосконалення. Її втілення відбулось за рахунок виконання таких завдань, як: з'ясування сутності дисциплінарної відповідальності судді та правову природу процедури її застосування, визначено адміністративно-правових засад регулювання та принципів дисциплінарної відповідальності суддів в Україні, систематизації суб'єктів правовідносин дисциплінарної відповідальності суддів в Україні, розкриття їх адміністративно-правового статусу; виокремлення досвіду країн ЄС щодо встановлення та застосування дисциплінарної відповідальності до суддів та напрямів його впровадження в Україні; з'ясувано законодавчого визначення та проблем тлумачення підстав притягнення судді до дисциплінарної

Дніпровський державний університет	
Вх. №	2815
« 12 »	06 2026 р.
Основний док.	+
Додаток	-

відповідальності, що застосуються до суддів та визначено її ефективність; аналізу процедури застосування заходів дисциплінарної відповідальності до суддів та з шляхів її удосконалення; розкриття особливостей оскарження та виконання рішення прийнятого в результаті дисциплінарного провадження відносно судді (за результатами аналізу судової практики).

Щодо обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, то вони забезпечуються завдяки раціональній та внутрішньо узгодженій структурі дисертаційного дослідження. Його зміст дозволив авторові повно охопити предмет дисертаційного дослідження, обґрунтувати концептуальні засади адміністративно-правового забезпечення процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Об'єкт і предмет дисертації визначені несуперечливо і не виходять за межі наукової спеціальності, їх співвідношення відповідає встановленим вимогам.

Запорукою успішного виконання роботи стала також послідовна конкретизація його мети в системі завдань дослідження, кожне з яких знайшло своє відображення у підрозділах дисертації.

Науково-теоретичним підґрунтям для наукового дослідження став аналіз дисертантом змісту численних нормативно-правових актів, правових концепцій і відповідних програм, спеціальної адміністративно-правової літератури, результатів наукових здобутків вітчизняних та зарубіжних учених, у яких досліджувалися питання теорії і практики притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Загальна ж кількість використаних джерел та хочу підкреслити їх актуальність є беззаперечним свідченням наукової обґрунтованості як самої роботи, так і зроблених у ній висновків та рекомендацій.

Додатковим доказом обґрунтованості положень дисертаційного дослідження, а також їх достовірності є результати статистичних даних, розміщених на офіційному сайті Вищої ради правосуддя, узагальнені судової

практики, систематизованих в рішеннях Верховного Суду, Конституційного Суду, Європейського Суду з прав людини, аналітичних даних динаміки діяльності ВРП щодо застосування до суддів заходів дисциплінарної відповідальності.

Аналіз дисертації свідчить, що на всіх етапах дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, (формально-логічний, історико-порівняльний, порівняно-правовий, формально-юридичний аналіз, статистичний метод, т.д.) які стали основою для обґрунтування отриманих результатів, висновків та розробки запропонованих науково-практичних рекомендацій, щодо вдосконалення процедури добору на посаду судді в цілому та окремих її етапів, зокрема.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, досить повно викладені в 6 наукових виданнях України (одна стаття у зарубіжному науковому виданні), а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Таким чином, можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначаються вірно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового та емпіричного матеріалу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є однією із перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративно-процедурного права визначити сутність та зміст процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, а також виокремити напрями удосконалення чинного законодавства в досліджуваній сфері.

Слід позитивно відмітити наукові надбання автора, які в цілому складають його авторський науковий доробок та характеризують елементи новизни дослідження.

Схвальної оцінки заслуговує спроба здобувача виокремити та довести адміністративно-правову складову процедури притягнення судді до

дисциплінарної відповідальності, яку за класифікаційними ознаками віднесено до процедури проходження служби державних службовців в системі органів судової влади; виокремлено ознаки, на підставі яких її віднесено до системи адміністративних процедур.

Підтримуємо позицію здобувача щодо необхідності оптимізації процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності з виокремленням таких її стадій: порушення дисциплінарного провадження; розгляд дисциплінарної справи та прийняття рішення; позасудове оскарження прийнятого рішення; забезпечення виконання рішення щодо застосування до судді дисциплінарного стягнення.

Становить особливий науковий та практичний інтерес запропоновані автором напрями удосконалення правових засад процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, зокрема щодо: 1) прийняття окремого Закону України «Про Дисциплінарний статут суддів» в якому слід систематизувати матеріальні та процедурні норми, які регламентують дисциплінарну відповідальність суддів, а також визначити підстави та порядок застосування заходів заохочення до суддів; 2) розробки та прийняття Положення про Дисциплінарні палати ВРП, в якому мають бути прописані права та обов'язки її членів, підстави та процедури відводу та самовідводу, процедури прийняття ними рішень стосовно притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, підстави та порядок оскарження їх рішень та відсторонення від виконання службових обов'язків; 3) внесення змін до Закону «Про судоустрій та статус судді» щодо: закріплення порядку застосування всіх видів дисциплінарних стягнень до судді, уточнення видів дисциплінарних стягнень та підстав для їх застосування, визначення кола обмежень для судді, які передбачають застосування такого дисциплінарного стягнення як попередження.

Заслуговує на увагу положення щодо оптимізації повноважень органів публічної влади, які безпосередньо дотичні до процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності судді, які дозволять привести

національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів судочинства та судового захисту прав і свобод особи.

У роботі містяться й інші слушні положення та пропозиції, спрямовані на вирішення поставлених завдань дослідження, переважна більшість з яких найшла своє відображення у висновках, які базуються на ґрунтовному аналізі теорії та практики процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Наукове та практичне значення роботи полягає у тому, що виконана Халаджи О.В. наукова праця сприяє розв'язанню ряду теоретичних і практичних питань, які мають важливе значення для підвищення ефективності діяльності суб'єктів владних повноважень, які уповноважені забезпечувати процедуру притягнення судді до дисциплінарної відповідальності в Україні. Теоретичні положення і практичні рекомендації, які знайшли своє відображення в дисертації, можуть в подальшому використовуватися для подальшої розробки проблематики проходження служби на посаду судді, удосконалення чинного законодавства, яке регулює процедур притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, та практики її здійснення, а також у навчальному процесі.

Детальний аналіз дисертації та її автореферату дає підстави констатувати ідентичність автореферату і основних положень дисертації.

Разом з тим, визнаючи загалом високий теоретичний рівень дисертації О.В. Халаджи, її практичне значення, варто зазначити, що це не виключає можливості критично підійти до окремих позицій здобувача, зупинитися на деяких конкретних зауваженнях і побажаннях. Зокрема:

1. В роботі необхідно було б здійснити відмежування понять адміністративно-правового забезпечення та адміністративно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності суддів, визначити їх співвідношення та спільні риси, що дало можливість посилити понятійний апарат запропонований автором в роботі.

2. Як зазначено автором в межах підрозділу 2.2 «Система заходів

дисциплінарної відповідальності, що застосуються до суддів та її ефективність» ним з'ясовано систему заходів дисциплінарної відповідальності, що застосуються до суддів, оцінено їх ефективність та запропоновано окремі пропозиції щодо їх удосконалення, що є цілком доцільним. В той же час автором більше уваги було приділено саме ефективності системи цих стягнень, натомість варто було б запропонувати альтернативні існуючим більш дієві заходи дисциплінарної відповідальності, крім діючих, які пропонує удосконалити автор.

3. З появою інституту дисциплінарних інспекторів ВРП варто почути думку дисертанта щодо шляхів оптимізації повноважень ВРП щодо застосування до судді заходів дисциплінарної відповідальності, які дозволять привести національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів судочинства та судового захисту прав і свобод особи на які пропонує автор.

4. В результаті дослідження моделей побудови та функціонування системи застосування до суддів заходів дисциплінарної відповідальності у зарубіжних країнах автором запропоновано впровадити досвід окремих країн, зокрема щодо запровадження диференційованого порядку розгляду дисциплінарної справи залежно від виду дисциплінарного проступку та виду дисциплінарного стягнення, яке доцільно застосувати до судді. Варто було почути думку автора щодо можливих механізмів впровадження даної процедури.

В той же час висловлені зауваження характеризують складність досліджених проблем, багато в чому мають дискусійний характер, а більше потребують додаткового поглибленого тлумачення окремих положень роботи, а тому не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження і вказують на можливість розвитку висловлених в ньому авторських ідей в подальшій науковій роботі.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація «Адміністративно-правове забезпечення дисциплінарної відповідальності

суддів в Україні» є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання щодо розроблення пропозицій, спрямованих на вдосконалення адміністративно-правових засад регулювання процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, та мають суттєве значення для науки адміністративного процедурного права, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 а її автор – Халаджи Ольга Володимирівна заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент -

**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права**

Ужгородського національного університету

Михайло ВІХЛЯЄВ